

Goes, 6 augustus 2019

Vragen ingevolge artikel 44 reglement van orde aan het College van Gedeputeerde Staten door de Statenleden Jacobusse en Verburg van de Statenfractie van de ChristenUnie

Onderwerp: **Zeeuwse zoetwatermachines en invoering watertoets**

Toelichting:

- Zeeland kampt als regio nu al langere tijd met een zoetwatertekort wat een regelrechte bedreiging vormt voor de continuïteit van agrarische bedrijven (<https://www.pzc.nl/zeeuws-nieuws/zeeuwse-fruittelers-worstelen-om-boven-te-blijven~af73c9a2/?referrer=https://www.google.nl/>)
- Er zijn al tal van initiatieven die het opslaan van regenwater en de aanvoer van zoet water stimuleren maar de bassins worden vooralsnog onvoldoende gevuld
- Door watertekorten daalt ook de kwaliteit van het beschikbare oppervlaktewater
- De Zeeuwse akkers en boomgaarden zijn omgeven door (te)zout water en door de zeespiegelstijging rukt het zoute grondwater op
- Toevoer vanuit regenrivieren neemt af en het weinige water wordt al eerder door agrariërs benut voor beregening
- Door klimaatveranderingen is de verwachting dat deze problemen nog zullen toenemen.

Kardinale vraag is: houden we het zoete water in Zeeland voldoende op niveau door alleen opvang en het beschikbare water verdelen of moet er meer gebeuren? Moet Zeeland een 'nieuwe, eigen bron aanboren'?

In het blad Vork <https://www.vork.org/nieuws/zonnepanelen-als-zoetwatermachines-voor-droge-gebieden-1/> is een artikel over een recente Nature publicatie geschreven (<https://www.nature.com/articles/s41467-019-10817-6#Fig1>).

In het artikel werd toegelicht hoe men vanuit de productie van zonnepanelen in het Midden Oosten al in staat is om per m2 zonnepaneel 1,6 l per uur schoon zoet water te produceren bovenop de reguliere energieopbrengst. Inschattingen voor de Nederlandse situatie zijn dat de opbrengst 1 l water per uur bedraagt. Het water wordt gemaakt middels verdamping in combinatie met membraantechnologie.

We zijn als fractie blij met de aandacht voor zoet water maar wat onze fractie betreft is het tijd voor de volgende stap, voor een beleidsomslag waarin Zeeland minder afhankelijk wordt van achterland. Zeeland beschikt immers over:

- De meeste zonuren van Nederland
- Uitstekende toegang tot zout water waarmee het omgeven is

De technologie biedt verder een mooie kans voor meervoudig ruimtegebruik (productie van energie en water met daarbij nog mogelijkheden voor waterberging en biodiversiteit). En de waterproductie gaat gelijk op met de behoefte; met meer zon vindt ook meer verdamping door het gewas plaats. Tot slot biedt het thema de kans op het vestigen van een unieke kennispositie op ontzilting van water als onderdeel van deltatechnologie.

Wij hebben de volgende vragen aan Gedeputeerde Staten:

1. Heeft het College kennis genomen van het artikel van Vork over *'Zonnepanelen als zoetwatermachines'*?
2. Is GS het met ons eens dat onze agrarische sector zich in een periode met veel en complexe uitdagingen bevindt, van vitaal belang is en dat het daarom hard nodig is dat we al het mogelijke in het werk stellen om deze (familie)bedrijven overeind te houden? Zo nee, waarom niet?
3. Bent u het met ons eens dat gezien de enorme maatschappelijke uitdagingen meervoudig ruimtegebruik noodzakelijk is? Waarbij aspecten als agrarisch grondgebruik, energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit hand in hand gaan.
4. Bent u het met de ChristenUnie fractie eens dat - door gebruik van de specifieke sterktes van Zeeland – ontzilting van zeewater een kansrijke innovatieroute kan zijn om voor eens en voor altijd onze zoetwatervoorziening zeker te stellen? En om Zeeland hierin dan als proeftuin te positioneren? Zo nee, waarom niet?
5. Bent u bereid te onderzoeken of een pilot kan worden opgezet, mogelijk met overheden, nutsbedrijven, onderwijs, onderzoek en ondernemers voor de productie van zoet water uit zeewater binnen het Deltaplan Zoet water met gebruikmaking van deze techniek? Om de krachten te helpen bundelen en zo samen het verschil te maken? Zo nee, waarom niet?

Voldoende beschikbaarheid van energie en water zijn de twee uitdagingen voor de toekomst. We hebben twee aanvullende vragen over slimme combinaties tussen solar projecten en zoetwateropvang en – buffering die per direct van waarde kunnen zijn.

6. Er zijn grootschalige zonneparken gerealiseerd zonder dat daarbij water in ogenschouw is genomen. De kansen daarvoor hangen nauw samen met de lokale omstandigheden, het gaat om maatwerk qua opvang en bestemming. Bent u bereid om als vergunningsvoorwaarde voor nieuwe solarprojecten van enige omvang een (zoet) watertoets door een deskundige verplicht te stellen? Zo nee, waarom niet?
7. Er is inmiddels al een flink aantal pilots voor zoetwateropslag uitgevoerd. Bent u bereid een deskstudie te laten doen om die goede voorbeelden in kaart te brengen en te bepalen welke goed kunnen samengaan met zonneparken? Zo nee, waarom niet?

Lars Jacobusse
ChristenUnie Zeeland

Jan Henk Verburg
ChristenUnie Zeeland